

Novel·la

SP

La poeta Carme Guasch amb el seu fill (el periodista i historiador Toni Soler) a començament dels setanta

Un monument a l'amor

■ David Castillo

El 1998 i el començament del 99 va ser un període negre per a la poesia catalana: en pocs mesos van morir Carme Guasch, Joan Brossa, Maria-Mercè Marçal i M. Àngels Anglada. Alguns vam pensar que era l'Apocalipsi, uns altres

ho van rebre amb resignació. Els poetes, que havien representat el símbol de la resistència de la llengua davant el franquisme i la desídia, van ser obviats. Dels quatre poetes esmentats, la que ha passat més desapercibuda, injustament, ha

estat Carme Guasch, que va desenvolupar, així mateix, una narrativa poderosa, amb llibres de relats com *Situacions insulars*, que va obtenir el premi Víctor Català a finals dels vuitanta. A començament d'aquella dècada havia publicat la seva única

Trena de cendra

Carme Guasch
Columna Edicions
Barcelona, 2008
Preu: 18,50 euros
Pàgines: 222

■ Carme Guasch evoca a *Trena de Cendra* el buit deixat per la mort del seu company i en què queda convertida la seva vida, una mutilació que la novel·la recrea d'una manera intensa, i on la bellesa apareix com l'únic antídot per prevenir un dolor aclaparador, un buit infinit, etern

1 2 3 4 5

novel·la, *Trena de cendra*, una obra mestra, testimonial, dolorosa, desesperadament poètica sobre la mort del seu company, plena de referències autobiogràfiques, d'una força que recorda relats semblants de Peter Handke i de Paul Auster, o, per la temàtica elegíaca, els poemes de Fina Vidal, a *Dues velles blanques*, o de Joan Margarit, a *Joana*.

Hi ha moments que *Trena de cendra* et du pels laberints de la depressió, d'altres pels jardins de l'esperança. Sempre amb una delicadesa que denota allò que hem dit tantes vegades: que la gran narrativa del país ha sorgit sovint de poetes com Espriu, Blai Bonet i companyia. Guasch ho fa a través d'un relat íntim a partir de la mort del seu marit. L'autoanàlisi, els records i la desolació de la solitud es complementen amb les vivències, la necessitat permanent d'evocar-lo, fins i tot quan el busca pel carrer o quan segueix una parella pel centre de Barcelona intentant trobar un reflex de la relació amb el seu company desaparegut. També quan s'endinsa en la lectura de llibres de Simone de Beauvoir i Teresa Pàmies per agafar-hi forces. El to elegíac, poètic i alhora planer i descriptiu, té moments d'una lluminositat aclaparadora, la vida en la mort, la vida que es resisteix mentre la mort domina d'una manera totalitària.

Trena de cendra no és, però, una novel·la terapèutica sinó un cant a l'amor totpoderós, fins i tot quan la mort s'hi interposa. Esperem que la reedició pugui fer justícia a un dels grans noms de la nostra literatura dels anys de la Transició, un nom, com tants altres, oblidat.*

JOCNOU

Impressions en altres

EMILI TEIXIDOR

L'obsessió per l'escriptura, l'escriptura que es nodreix d'ella mateixa, és el tema de dos llibres apareguts fa poc, de diferent intensitat, però igualment originals i arriscats. El més radical és el de Manuel Baixaulí, *L'home manuscrit* (Proa), que acaba de guanyar el premi Salambó. El segon i amb més mossegades a la realitat (*reality bites*, que diria el protagonista), en el sentit que el lector té més elements per seguir les peripècies, els paisatges familiars i les referències constants a la cultura popular (cinema, còmics, cantants...) de l'aspirant a escriptor, és *Dormir amb Winona Ryder* (Proa), primera novel·la d'Edgar Cantero.

En totes dues obres, el procés d'escriptura -disfressat en la segona per la deriva dels somnis- serveix d'excusa i fil conductor. La mecànica imaginativa mou la màquina novel·lística, i en totes dues trobem descobertes fantàstiques, sigui la síndrome de dispersió en Edgar Cantero, que ens recorda les pors i impressions segons els anys i les situacions personals dels protagonistes a les novel·les de John Irving, sigui en la concupiscència alimentada d'eventualitats, imaginacions i records de *L'home manuscrit*. Totes dues obres són protagonitzades per escriptors o, encara millor, la gran protagonista és l'escriptura, en totes dues

materialitzada per llibretes i somnis. Una mirada ferotge que confessa l'asfíxia de l'aire corromput del seu poble, el menyspreu permanent a la intel·ligència i a la cultura, la barbàrie normalitzada, la destrucció sistemàtica del patrimoni, la vulgaritat com a prestigi, el parlar a crits, els gargalls llançats al bell mig de la vorera..., en Baixaulí. L'intent d'arribar a la font de la seva inspiració a través dels rastres que deixa en els altres..., en Cantero, on hi ha també una ironia i un humor dissimulats però igualment ferotges.

És l'experiència del món, i també la d'ells mateixos, que en

formen part, i a la vegada són diversos del món experimentat. L'autoconsciència com a saber, que assoleix ella mateixa com a subjecte, com a matèria narrativa. El desdoblament, per tal com el que es coneix no coincideix amb l'objecte conegut. I per això el moviment autoreflexiu és inacabable, però acaba allà on comença i comença com acaba. Els protagonistes es coneixen com a subjectes-objecte i això els porta a fregar la no-identitat, a referenciar-se en els graus de separació que ens acosten al més allunyat dels desconeguts. En fi... no acabaríem. Dos llibres estimulants.*